

ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน :
กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

A STUDY ON THE PROCESS OF EDUCATIONAL INSTITUTION
MANAGEMENT TO BECOME A ROYAL SCHOOL: A CASE STUDY OF
SCHOOLS AFFILIATED TO THE PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE IN
THE NORTHEAST REGION

สุดาพร สู้สุข

Sudaporn Soosuk

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 67120605216@udru.ac.th

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 25 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2569

Received 17 April 2026; Revised 25 April 2026; Accepted 27 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน โดยใช้กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จากการเลือกแบบเจาะจง มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน 3 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนจำนวน 3 คน ครู จำนวน 9 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15

Citation:

* สุดาพร สู้สุข. (2569). ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 1351-1377.

Sudaporn Soosuk. (2026). A Study On The Process Of Educational Institution Management To Become A Royal School: A Case Study Of Schools Affiliated To The Primary Education Area Office In The Northeast Region. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 1351-1377.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบบสัมภาษณ์มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินรายข้อหาค่าความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ตามแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน โดยใช้กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ตามแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA พบว่า ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพร้อมวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งร่วมกับภาคีเครือข่ายและชุมชน และตั้งเป้า ความเป็นเลิศ สร้างสื่อ ICT แบบครบวงจรเพื่อส่งเสริมครูใช้นวัตกรรมและเน้นการทำงานเป็นทีม นำผล การประเมินมาปรับการเรียนการสอน ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ มีการบริการที่ครอบคลุม มีการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน คอยกำกับติดตามการใช้สื่อข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารจัดการ 3. การบริหารและการจัดการศึกษา ต้องบริหารที่มีส่วนรวมของภาคีเครือข่าย บริหารจัดการด้วยความโปร่งใส มีระบบดูแลนักเรียนที่เข้มแข็ง หมั่นตรวจสอบการเข้าถึงเทคโนโลยี มีการปรับปรุงแก้ไขทันที จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ใช้สื่อ ICT เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการในท้องถิ่นจัดซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน ประเมินเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ พบจุดที่ต้องปรับปรุงต้องแก้ไขทันที 5. ความดีเด่นของสถานศึกษา พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารกับผู้ปกครอง ร่วมกับ PLC กับเพื่อนครูทุกสัปดาห์

คำสำคัญ: กระบวนการบริหารสถานศึกษา, องค์ประกอบการบริหาร, โรงเรียนพระราชทาน

Abstract

The purpose of this study was to examine the administrative processes of schools in their progression toward becoming Royal Award Schools, using case studies of schools under the Office of Primary Educational Service Areas in

Northeastern Thailand. This research employed a qualitative approach. Key informants were selected through purposive sampling and consisted of three school administrators, three chairpersons of school boards, and nine teachers, totaling 15 participants. The primary research instrument was a semi-structured interview, designed across five dimensions in alignment with the study objectives. The interview protocol was validated by five experts for accuracy, content validity, and linguistic appropriateness, with each item achieving a content validity index (CVI) of 0.5 or higher. Data obtained from interviews were synthesized according to Deming's PDCA quality management cycle.

The findings revealed that the administrative processes toward becoming Royal Award Schools, analyzed across five dimensions under the PDCA framework, were as follows: 1) Student Quality : Committees were appointed to analyze strengths and weaknesses in collaboration with stakeholders and communities, with goals set toward excellence. Integrated ICT media were developed to support teachers' innovation and teamwork. Evaluation results were used to improve teaching and learning 2) Curriculum and Academic Affairs Strategic leadership was exercised in curriculum development toward excellence. Comprehensive services were provided, with clear internal quality assurance mechanisms. Information systems were continuously monitored and updated to enhance management processes 3) Educational Administration and Management Administration emphasized stakeholder participation, transparency, and strong student support systems. Access to technology was regularly monitored, with immediate corrective measures and updated records 4) Learner-Centered Instruction Individual learner analysis informed proactive teaching strategies. ICT integration supported localized learning, remedial programs for struggling students, and continuous formative assessment with prompt adjustments 5) School Distinction Ongoing development was achieved through

consistent communication with parents and weekly professional learning communities (PLCs) among teachers.

Keywords: Educational Institution Management Process, Administrative Elements, Royal School

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพแก่เด็กทุกคนเป็นเวลา 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560: 14)

โครงการสถานศึกษารางวัลพระราชทานเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2506 จากพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร เพื่อเชิดชูโรงเรียนและนักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีผลการเรียนดีเยี่ยม รางวัลดังกล่าวจึงเป็นแรงบันดาลใจและขวัญกำลังใจแก่สถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 1)

แม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่สถานศึกษาหลายแห่งยังคงประสบปัญหาในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเกณฑ์คุณภาพ เช่น การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสร้างความโดดเด่นของสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ

ดังนั้น การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพระราชทานจึงมีความจำเป็น เพื่อค้นหาปัจจัยและแนวทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม อันจะช่วยสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารคุณภาพ (PDCA) และเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับผู้บริหาร ครู และหน่วยงานทางการศึกษาในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง ผลการวิจัยจะก่อให้เกิดคุณค่าเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้มั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของโรงเรียนพระราชทาน นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความหมายของโรงเรียนพระราชทานไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2555:1) ได้เสนอความหมายของ โรงเรียนพระราชทาน หมายถึง รางวัลที่ทรงคุณค่าและเป็นเกียรติประวัติต่อผู้รับอย่างสูงสุด คุณความดีจะถูกประกาศและเผยแพร่ไปยังสาธารณชนทั่วไป ฉะนั้น ในการดำเนินงานคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน นักเรียนและสถานศึกษาที่ผ่านการตัดสินต้องมีสิ่งแสดงให้เห็นถึงความยอดเยี่ยม อย่างโดดเด่นชัดเจน สมควรที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย/ทุกคนต้องตระหนักไว้เสมอว่าการดำเนินงานทุกด้าน ต้องกระทำอย่างรอบคอบ และผู้ที่ได้รับรางวัลไปแล้วจะต้องดำรงรักษาคุณความดีนั้นให้ยาวนานสืบไป

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561:2) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าขอสถานศึกษา โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และเพื่อให้การพิจารณาคัดเลือกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผลการประเมินที่มีความเที่ยงตรง

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2560) ได้ให้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน ไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. คุณภาพนักเรียน
2. การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
3. การบริหารและการจัดการศึกษา
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิง (PDCA)

การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพงาน PDCA จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีวงจรคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557:7) กล่าวว่า แนวคิดของวงจรคุณภาพ PDCA เป็นวงจรที่คิดค้นโดย วอลเตอร์ ชูฮาร์ต ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับแวดวงอุตสาหกรรม ต่อมา PDCA เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อเดมมิง (Deming) ได้เผยแพร่ให้เป็นกระบวนการทำงานจึงรู้จักในอีกชื่อหนึ่งคือ “วงจรเดมมิง” ประกอบด้วย (P: Plan) การวางแผน (D : Do) การปฏิบัติตามแผน (C : Check) การตรวจสอบ (A: Action) การดำเนินการให้เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติตาม PDCA นั้นจะปฏิบัติเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจาก P จนถึง A และเริ่มกลับมาปฏิบัติในขั้น P ใหม่ทำวนอยู่อย่างนั้นเป็นวงจรแห่งความสำเร็จ

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2559:180-190) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ หรือวงจรเดมมิง PDAC ย่อมาจาก Plan - Do - Check - Act แปลว่า วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง แนวคิดของวงจรมี ดร.วอลท์เตอร์ ชูฮาร์ต เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่เผยแพร่หลายในชื่อ วัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพหรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check - C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (Act - A)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

สมศรี พิมพ์พิพัฒน์ (2559: 218-244) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ 2) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา 4) การพัฒนาบุคลากรครู 5) การส่งเสริมให้นักเรียน

มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ และผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริง

พศวัต สาระอาวาส (2564: 243-249) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 53 ตัว บ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นใน การพัฒนารูปแบบ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ลำดับที่ 3 ด้านคุณภาพนักเรียน ลำดับที่ 4 ด้านการบริหารจัดการศึกษา และลำดับที่ 5 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

Sakthivel (2005: 112-125) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ TQM เพื่อความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ และการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบ TQM กับความพึงพอใจในผลการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ TQM ใน 5 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การมุ่งเน้นนักเรียน และความพึงพอใจในคุณภาพของผู้เรียน

Clack (2008 : 102-125) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลของรัฐไคโรไลนา พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็น ระบบที่ค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ หลายประการภายใต้เงื่อนไข และคุณลักษณะที่เฉพาะต้องอาศัยเอกสารแนวทางที่ละเอียด และสมบูรณ์มากที่สุด หรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญ ที่ช่วยแนะนำแผนการดำเนินการ ช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์ กลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรม งานโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทานได้มีการดำเนินการตามองค์ประกอบด้านคุณภาพนักเรียนการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ การบริหารจัดการศึกษา การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และความดีเด่นของสถานศึกษา ดังนั้น การพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กโดยการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการบริหารจัดการและปรับปรุงกระบวนการทำงานมีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบันในการพัฒนางานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทำให้สถานขนาดเล็กที่มีบริหารจัดการที่เป็น ระบบ มีคุณภาพผู้เรียนและผลงานเป็นที่ประจักษ์ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ มีประชากรทั้งสิ้น 198 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 33 คน ครูที่ทำการเรียนการสอนโรงเรียน จำนวน 162 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 15 คน ซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูที่ทำการเรียนการสอน จำนวน 9 คน

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับงานกระบวนการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระราชทาน และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา กำหนดกรอบเนื้อหาของเครื่องมือเพื่อบังคับคำถามของแบบสัมภาษณ์
2. ออกแบบเครื่องมือให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และขอบเขตการวิจัย
3. ยกร่างคำถามขึ้นต้น สร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 20 ข้อ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) การบริหารและการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ความดีเด่นของสถานศึกษา แล้วนำร่างแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

3.1 เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

3.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 2 คน

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถาม โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเป็นรายข้อ นำผลการประเมินรายข้อมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องโดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ถ้าพบว่าข้อความที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ยังใช้ไม่ได้ต้องปรับปรุง ถ้าพบว่าข้อความที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.5 - 1.00 ถือว่าแบบประเมินมีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา และนิยามศัพท์ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลการวิจัยได้

5. ปรับแก้แบบสัมภาษณ์หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมินความสอดคล้องแล้ว

6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการทำการวิจัย ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู รวมจำนวน 15 คน

2. สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยกำหนดคำถาม และข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ให้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน 3 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนจำนวน 3 คน ครู จำนวน 9 คน

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 ท่าน และนำมาสังเคราะห์ประเด็นเนื้อหา ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ทำให้ได้การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตามแนวทางการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA เพื่อหากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิง PDCA ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

“...เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกร่วมกับครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น มีการตั้งเป้าหมายชัดเจน แม้เราจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่นักเรียนจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ O-NET สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ วางแผนการสอนที่เน้น 3 ทักษะหลักคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการคิดคำนวณ พร้อมบูรณาการทักษะ ICT เข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...เราเริ่มจากการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเพราะในโรงเรียนขนาดเล็ก เราต้องรู้จักจุดแข็ง จุดอ่อนของเด็กทุกคนอย่างละเอียด จากนั้นจึงนำมาวางแผนร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการบูรณาการ 3 ทักษะหลัก คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการคิดคำนวณ เข้าไปในทุกกลุ่มสาระ แผนการจัดการเรียนรู้ของฉันจะเน้นไปที่ Active Learning และการตั้งคำถามระดับสูงเพื่อกระตุ้นทักษะการคิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งวางแผนใช้สื่อ ICT ที่ทันสมัยและปลอดภัย ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีโอกาสดูร่วมประชุมแผนก่อนเปิดภาคเรียน ทางโรงเรียนจะเชิญให้มาประชุมทุกครั้งที่จะมีการลงมือทำงานใดๆ จะมีโอกาสได้ร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผนร่วมกับทางโรงเรียน...”

(ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.2 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do)

“...มีใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยเน้นให้นักเรียนได้แก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยตนเอง จัดหาเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้อย่างครบวงจร โดยการได้รับการสนับสนุนคอมพิวเตอร์จากทางชุมชน ให้นักเรียนใช้ ICT อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้ครู ใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ โดยเน้นการทำงานเป็นทีมผ่านกระบวนการ PLC เพื่อให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคลนักเรียนจะได้ฝึกความรับผิดชอบผ่านโครงการสวดมนต์ไหว้พระทุกวันอังคาร และกิจกรรมส่งเสริมยิ้ม ไหว้ ทักทายในช่วงเช้า ...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...เน้นการเรียนรู้ให้นักเรียนทำโครงการแก้ไขปัญหาในชุมชน นักเรียนจะได้ฝึกคำนวณสถิติกระบวนการกลุ่มทำให้เด็กๆ ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในกิจกรรมการเรียนรู้ จะสอดแทรกความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตามบริบทของโรงเรียนอยู่เสมอ เพื่อให้มีทั้งความเก่งและความดี...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.3 การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ (Check)

“...โรงเรียนมีระบบการวัดผลที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่การสอบกระดาษ มีการนิเทศติดตามการสอนของครูอย่างต่อเนื่องผ่านระบบนิเทศภายใน ร่วมปรึกษาจากทางศึกษานิเทศก์และผู้ปกครองเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจะถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ใช้เครื่องมือหลากหลาย มีทั้งการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล การประเมินชิ้นงานและการใช้แอปพลิเคชันช่วยลดเวลาในการออกแบบข้อสอบ หรือออกแบบสื่อการสอน มีการเข้าร่วมกิจกรรม PLC กับครูและผู้บริหาร เพื่อร่วมกันสะท้อนผลการสอน นำคะแนนทดสอบ

ระดับชาติ (O-NET/RT/NT) มาวิเคราะห์จุดที่ต้องพัฒนาต่อ เพื่อดูว่าเด็กๆ มีความก้าวหน้าทางการเรียนครบทุกกลุ่มสาระจริงหรือไม่...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ให้ความสำคัญกับระบบการวัดและประเมินผล ที่ไม่ใช่แค่การสอบกระดาษค่ะ ร่วมกับเพื่อนครูและผู้เกี่ยวข้องพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณภาพหลากหลายรูปแบบ ทั้งการประเมินตามสภาพจริง การประเมินชิ้นงาน และการใช้แอปพลิเคชันช่วยในการดูพัฒนาการรายบุคคล ข้อมูลที่ได้จะสะท้อนทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำให้เรามีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนเพื่อใช้ติดตามความก้าวหน้าของเด็กๆ อย่างเป็นระบบ...”

1.4 ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

“...โรงเรียนมีการนำผลการประเมินมาทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หากวิชาไหนผลคะแนนไม่เป็นไปตามเป้า ให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำมา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพอยู่เสมอ ส่งผลให้นักเรียนของเรามีความพร้อมทั้งการศึกษาต่อและการทำงาน มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่แข็งแรง และภูมิใจในความเป็นโรงเรียนพระราชทานอย่างแท้...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...นำปัญหาที่พบมาทำวิจัยในชั้นเรียน หากมีเด็กอ่านไม่คล่องหรือคิดคำนวณช้า จะสร้างนวัตกรรมหรือสื่อเสริมชุดใหม่ขึ้นมาซ่อมเสริม นอกจากนี้ เรายังนำผลการประเมินที่ได้ไปปรึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องนี้เองที่ทำให้เราสามารถรักษามาตรฐานผลสัมฤทธิ์ O-NET ให้สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...นำผลการประเมินมาใช้ใน 2 ระดับ 1. ระดับห้องเรียน จะนำข้อมูลมาทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานวัตกรรมการสอนและแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างตรงจุด ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2. ระดับสถานศึกษา จะนำผลสรุปจากการปฏิบัติเสนอต่อโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรในปีถัดไป ทำให้ผลสัมฤทธิ์

O-NET เพิ่มขึ้น...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดกลาง)

2. ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิ่ง PDCA ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

“...ใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แม้จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจะมีวางแผนอย่างด้วยการเชิญคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนชุมชนมาร่วมวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน เพื่อ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายว่าหลักสูตรของเราจะสร้างเด็กที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ครูมีส่วนร่วมกับท่านผู้อำนวยการและคณะครูในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกัน เพื่อออกแบบหลักสูตรที่เน้นทักษะชีวิตและวิชาการ โดยยึดหลักคุณธรรมและความโปร่งใส ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.2 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do)

“...มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ปลอดภัย กำกับดูแลการจัดสภาพแวดล้อมและห้องเรียนให้สวยงาม ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก พร้อมพัฒนาระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนอย่างทั่วถึงเป็นรายบุคคล ถึงแม้งบประมาณอาจจำกัด แต่เราบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างครอบคลุม เราจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อดิจิทัลที่คุ้มค่า โดยผมส่งเสริมให้ครูใช้ระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันในการจัดการการสอน เพื่อให้ นักเรียนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยอาศัยการระดมทุนจากชุมชนและศิษย์เก่า...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนให้สวยงาม ปลอดภัย และกระตุ้นการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง และที่สำคัญที่สุดคือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจาก

เรามีนักเรียนไม่มาก ทำให้สามารถแนะแนวและดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงเป็นรายบุคคล เหมือนคนในครอบครัว เพื่อให้เขามีความพร้อมในการเรียนรู้มากที่สุด...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.3 การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ (Check)

“...เน้นระบบการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน มีการลงพื้นที่กำกับติดตามด้วยตนเองในลักษณะการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีการติดตามการใช้สื่อ ICT และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตรวจสอบระบบข้อมูลและสารสนเทศให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ที่สำคัญคือกระบวนการนี้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งครูและผู้บริหารที่ร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้ของเด็กๆ ทำให้เรามีฐานข้อมูลที่ต้องการในการประเมินความสำเร็จของหลักสูตร...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีการบริหารจัดการสื่อ ICT ในห้องเรียนอย่างครอบคลุม มีการตรวจสอบและแจ้งบำรุงรักษาอยู่เสมอเพื่อให้พร้อมใช้งานในการสอน ขณะเดียวกันก็จัดทำข้อมูลสารสนเทศและผลการเรียนของเด็กให้เป็นปัจจุบันที่สุด ข้อมูลเหล่านี้ครูประจำชั้นประเมินได้ทันทีว่าสื่อที่ใช้ไปนั้นช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้นจริงไหม เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนได้...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.4 ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

“...ผลที่ได้จากการตรวจสอบจะถูกนำเข้าสู่ที่ประชุม PLC เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ข้อมูลสารสนเทศที่เราจัดทำอย่างเป็นระบบจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนของครูให้ตรงจุด หากหลักสูตรส่วนไหนที่ยังไม่ส่งเสริมการเรียนรู้จะปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นใหม่...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีการเข้าร่วมกิจกรรม PLC กับเพื่อนครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการวัดและประเมินผลนักเรียนมาวิพากษ์และหาทางออกร่วมกัน ความร่วมมือจากทุกฝ่ายช่วยให้เราเห็นจุดบกพร่องและเร่งปรับปรุงแก้ไข ทำให้การจัดการเรียนการสอนของเรามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

3. ด้านที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา

การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิ่ง PDCA ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

“...จุดเริ่มต้นของโรงเรียนขนาดเล็กคือ ทรัพยากรที่จำกัดแต่ต้องมีคุณภาพสูงสุด เราเริ่มจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมเราเชิญทั้งครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนร่วมกัน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่จะทำให้โรงเรียนเป็นบ้านที่ปลอดภัยและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ครูมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกับผู้บริหาร โดยเสนอความต้องการที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนและชุมชนขนาดเล็กของเราวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนมีชีวิต และจัดทำแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100% วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยี เช่น DLTV, สื่อมัลติมีเดีย ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในโรงเรียนขนาดเล็ก...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.2 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do)

“...เน้นการเป็นผู้นำที่ทำให้ผู้เป็นตัวอย่างให้แก่ครู ยึดหลักธรรมาภิบาลและคุณธรรม นำทีมบริหารแบบโปร่งใส มีการปรับปรุงกายภาพ ห้องเรียนต้องเป็น Active Learning Space สะอาด สวยงาม และปลอดภัย รวมถึงวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบรายบุคคล แม้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่เราจัดหาอุปกรณ์ ICT ที่ทันสมัยและสอนให้ครูใช้สื่อดิจิทัลในการสอนอย่างเต็มรูปแบบโดยอาศัยจากพลังชุมชน...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...จัดมุมประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้ปลอดภัยและน่าเรียน พร้อมทั้งดำเนินงานคัดกรองนักเรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เนื่องจากเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูจึงรู้จักนักเรียนและครอบครัวเป็นรายบุคคลอย่างลึกซึ้ง ใช้เทคโนโลยี ICT ในการจัดการสอนและสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านกลุ่ม Line หรือ Facebook เพื่อการรับรู้ข้อมูลที่รวดเร็ว พร้อมช่วยดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์ในชั้นเรียนให้พร้อมใช้งาน บันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียน (ปพ.) และเก็บรวบรวมชิ้นงานนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการประกันคุณภาพภายใน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.3 การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ (Check)

“...สิ่งที่สำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน จะต้องมีการนิเทศติดตามการสอนและการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่ทำเพื่อรอรับการตรวจ แต่ทำเพื่อดูว่าข้อมูลสารสนเทศที่เราจัดเก็บนั้นครบถ้วนและเป็นปัจจุบันหรือไม่ เรามีการประชุมวง PLC เพื่อสะท้อนผลการทำงาน และดูว่าเทคโนโลยีที่ใช้มีประสิทธิภาพจริงไหม หรือมีจุดไหนที่ต้องซ่อมบำรุง...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อม และติดตามพฤติกรรมนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กหลังจากใช้สื่อ ICT และเช็คความพร้อมของสัญญาณอินเทอร์เน็ตในห้องเรียนสม่ำเสมอ รับการนิเทศการสอนจากผู้บริหารหรือเพื่อนครู และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อตรวจสอบคุณภาพรายวิชา...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ประเมินผลการดำเนินงานผ่านกระบวนการ PLC ภายในกลุ่มสาระ ใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อม และติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด ประเมินความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากการใช้สื่อ ICT รวมถึงติดตามความเสถียรของเครื่องมือที่ใช้ในห้องเรียน รับการนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างการสอนกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนการรายงานผล และเปรียบเทียบสถิติต่างๆ เพื่อดูแนวโน้มการพัฒนานักเรียน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดกลาง)

1.4 ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

“...ใช้หลักสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาข้อมูลจากระบบสารสนเทศที่เราได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแผนในรอบถัดไป หากจุดไหนดีอยู่แล้วเรานำมาเป็นต้นแบบ หากจุดไหนเป็นปัญหาจะเร่งแก้ไขทันที เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและชุมชน...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...นำคำแนะนำจากผู้บริหารมาปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศร่วมกัน ปรับปรุงห้องเรียนตามความสนใจของเด็ก และประสานงานกับผู้บริหารหากพบปัญหาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วน เมื่อพบปัญหาอุปสรรคขัดข้อง จะรับรายงานผ่านระบบแจ้งซ่อมของโรงเรียน และแสวงหาสื่อดิจิทัลใหม่ๆ มาพัฒนาการสอนอยู่เสมอ นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากการนิเทศ มาจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดีขึ้น นำสารสนเทศที่ได้ (เช่น ผลการสอบ RT, NT หรือ O-NET) มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและออกแบบการสอนซ่อมเสริมให้ตรงจุด...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

4. ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิ่ง PDCA ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

“...ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องมีการวางแผนอย่างละเอียด ให้ความสำคัญกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการที่ครูต้องทำ SDQ และวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลก่อน เพื่อให้ทราบความแตกต่างของเด็กแต่ละคน จากนั้นจึงนำข้อมูลมาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ (KPA) เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่ออกแบบจะทำนายและเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนจริงๆ ...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีการวิเคราะห์ทั้งความรู้เดิม ความสนใจพิเศษ เพื่อนำมาออกแบบแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะพื้นฐานและสมรรถนะที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน วางแผนการสอนแบบ Active Learning ออกแบบเครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจชิ้นงาน และการประเมินโดยเพื่อน โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา วางระบบสารสนเทศผลการเรียนที่เข้าใจง่าย และกำหนดปฏิทินการแจ้งผลการพัฒนาเด็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างเป็นระบบ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.2 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do)

“...การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน จะมีการสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการฝึกปฏิบัติและการคิดวิเคราะห์ โดยมีการประยุกต์ใช้ ICT และบูรณาการตามบริบทของท้องถิ่นเข้าไป เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าการที่เรียนนั้นใกล้ตัวและน่าสนใจ นอกจากนี้ ในโรงเรียนขนาดเล็กเราสามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึง เราจึงมีการสอนซ่อมเสริมสำหรับกลุ่มที่เรียนช้า และเพิ่มพูนศักยภาพสำหรับกลุ่มที่เรียนดี...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเป้าหมายชัดเจนครบทั้ง K-P-A และจัดเตรียมสื่อการสอนที่กระตุ้นประสาทสัมผัสที่หลากหลาย ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์ผ่านคำถามปลายเปิด และใช้สื่อเทคโนโลยีมาช่วยหลายข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก พร้อมทั้งจัดระบบสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่ยังไม่เข้าใจ ดำเนินการวัดผลในระหว่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้ แจ้งผลการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ให้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองทราบผ่านทางสมุดบันทึก หรือการสื่อสารผ่านกลุ่มออนไลน์ พร้อมทั้งนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.3 การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ (Check)

“...มีการประเมินเพื่อพัฒนา ครูจะใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่การสอบ แต่สังเกตจากพฤติกรรม ผลงาน และการปฏิบัติจริง สิ่งสำคัญที่สุดคือทำให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าจุดไหนทำได้ดีแล้ว และจุดไหนที่ควรปรับปรุง...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...มีการประเมินว่าสื่อที่เตรียมมา นักเรียนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้จริงหรือไม่ สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้และความสุขของนักเรียนในชั้นเรียน และประเมิน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือประเมินว่าครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ติดตามดูว่าหลังจากแจ้งผลและร่วมมือกับผู้ปกครองแล้ว นักเรียนมีการปรับปรุงตนเองและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการฝึกปฏิบัติของนักเรียน รวมถึงตรวจสอบการใช้ ICT ว่าช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพียงใด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วัดผลร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ติดตามดูพัฒนาการของนักเรียน ว่ามีการปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำหรือไม่...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดกลาง)

1.4 ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

“...ยึดหลักการนำผลการประเมินไปใช้ ข้อมูลที่ได้จะนำเข้าสู่กระบวนการ PLC ของครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และที่สำคัญคือเราสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บ้านและโรงเรียนร่วมมือกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ กระบวนการเหล่านี้ทำให้เกิดวงจรการเรียนรู้ที่ได้เรื่อย ๆ ไม่มีวันสิ้นสุด...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

“...นำผลการวิเคราะห์ผู้เรียนมาปรับแผนการสอนให้มีความยืดหยุ่น เช่น หากพบว่าเด็กกลุ่มนี้ชอบการลงมือทำมากกว่าการฟัง ก็จะปรับกิจกรรมให้เป็นเชิงปฏิบัติมากขึ้น นำประเด็นที่เด็กให้ความสนใจ เพื่อส่งเสริมความใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาจำแนกเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการช่วยเหลือหรือส่งเสริมในคาบเรียนถัดไปได้ทันที...”

(ครูผู้สอนโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

5. ด้านที่ 5 ความดีเด่นของสถานศึกษา

การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรเดมมิง PDCA ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

“...โครงการดีเด่นเริ่มจากกระบวนการวางแผนร่วมกันที่เข้มแข็ง เราประชุมภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อวิเคราะห์ว่าจุดแข็งของนักเรียนและพื้นที่เราคืออะไร จนเกิดเป็นโครงการที่ดีเด่นขึ้นมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กเก่งดีและมีความสุข...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.2 การนำไปสู่การปฏิบัติ (Do)

“...ในการทำงานต้องทำให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันด้วยความเต็มใจ เราใช้ความสัมพันธ์แบบครอบครัวในโรงเรียนขนาดเล็กมาเป็นพลังขับเคลื่อน ครูทุกคนนำโครงการนี้ไปบูรณาการกับการเรียนการ

สอน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะอาชีพ และคุณธรรม โดยมีนวัตกรรมที่โดดเด่นเฉพาะด้านอย่างเช่น การแข่งขันหุ่นยนต์ระดับประเทศ ก็เกิดจากการร่วมมือกันของครูในโรงเรียน...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.3 การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ (Check)

“...จะต้องมีระบบตรวจสอบ ที่เน้นความโปร่งใสและครอบคลุม ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะว่าส่งผลต่อตัวเด็กอย่างไร ซึ่งผลงานที่ออกมาแน่นเด่นชัด เช่น เด็กมีทักษะสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หรือได้รับรางวัลจากการประกวดในระดับต่าง ๆ นอกจากนี้เรายังตรวจสอบประสิทธิภาพของวิธีการประชาสัมพันธ์ว่าเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ เพื่อให้มั่นใจว่าสิ่งที่โรงเรียนทำได้รับการรับรู้และยอมรับ...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

1.4 ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

“...ใช้หลักการปรับปรุงแก้ไข เพื่อยกระดับความสำเร็จครับ เรานำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในปีถัดไป และที่สำคัญคือ การสื่อสารที่สร้างสรรค์ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งออนไลน์ เช่น Page Facebook, YouTube ของโรงเรียน และออฟไลน์ สร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่าโครงการดีเด่นของเรานี้ คือรากฐานการพัฒนานักเรียนได้เต็มศักยภาพ...”

(ผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาองค์ประกอบและสัมพันธ โดยผลการวิเคราะห์ ได้ให้ข้อสรุปกระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่

1 คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 1) มีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งร่วมกับภาคีเครือข่ายและชุมชน สร้างหลักสูตรยืดหยุ่น และตั้งเป้าความเป็นเลิศของ O-NET 2) มีการจัดการสื่อ ICT แบบครบวงจร ส่งเสริมครูใช้นวัตกรรมและเน้นการทำงานเป็นทีม 3) มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินหลากหลายรูปแบบ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 4) มีการนำผลประเมินมาวิจัยและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ตรงจุด

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยการมีส่วนร่วมชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ 2) มีห้องเรียนสวยงามปลอดภัย มีระบบแนะแนวทั่วถึง และมีการบริหาร ICT ครบคลุม 3) มีการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน คอยกำกับติดตามการใช้สื่อข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน 4) มีการนำข้อมูลมาปรับปรุงการสอน พัฒนาระบบบริหารจัดการให้เกิดความคุ้มค่า

ด้านที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา

กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) จะต้องมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง 2) จะต้องจัดบรรยากาศห้องเรียนมีชีวิต น่าเรียน ระบบดูแลนักเรียนที่เข้มแข็งและมีความสม่ำเสมอ 3) จะต้องหมั่นตรวจสอบการเข้าถึงเทคโนโลยี หากพบจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ได้รับการบำรุงรักษาทันที 4) จะต้องจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน นำผลมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) จะต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายครอบคลุมและชัดเจน 2) จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ใช้สื่อ ICT เข้ามาช่วยในการสอนและบูรณาการภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประยุกต์ในเนื้อหาการสอน และจัดซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน 3) จะต้องประเมินเพื่อพัฒนา

อยู่เสมอ หากเกิดจุดที่ต้องปรับปรุง ต้องแก้ไขทันที 4) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารกับผู้ปกครอง ร่วม PLC กับเพื่อนครูทุกสัปดาห์

ด้านที่ 5 ความดีเด่นของสถานศึกษา

กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านที่ 5 ความดีเด่นของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) จะต้องมีการระดมสมองทั้งผู้บริหารและคณะครูภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ โดยที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) จะต้องทำด้วยความเต็มใจ ผู้เรียนได้ประโยชน์รอบด้าน โดยมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง 3) จะต้องมีการวัดประจักษ์ชัด และข้อมูลยืนยันความสำเร็จ มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสื่อสารที่หลากหลาย มีความทันสมัย เข้าถึงชุมชนและสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาระบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์ประเด็นเนื้อหา ตามความคิดของผู้ให้ข้อมูล ตามแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ทำให้ได้กระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน เริ่มต้นจากการวิเคราะห์บริบทองค์กรร่วมกับภาคีเครือข่าย และชุมชน การมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการจริง โดยมีเป้าหมายเชิงประจักษ์คือการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการให้สูงขึ้น สถานศึกษาได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการแบบครบวงจรเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมและเน้นการทำงานเป็นทีม มีกระบวนการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและการใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายตามสภาพจริง ผลการดำเนินงานในลักษณะวงจรคุณภาพนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ แต่ยังสะท้อนถึงการบริหารจัดการเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับ สมมาตร สิริยรัตน์ (2560: 278) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) นักเรียนมีผลทดสอบคุณภาพระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับชาติ 3) นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการ

สื่อสารได้ดีทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 4) นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเป็นที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยได้รับการสนับสนุนจากการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารนั้น ย่อมได้ผลผลิตด้านคุณภาพของนักเรียน

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อความเป็นเลิศต้องมีผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างมีทิศทาง เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความโดดเด่นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ครอบคลุมทุกภารกิจของโรงเรียน วางระบบการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการกำกับติดตาม มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ ไกรสยาม (2558 : 23 - 23) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรฐานโรงเรียนรางวัลพระราชทานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า มาตรฐานโรงเรียนรางวัลพระราชทานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความดีเด่นของสถานศึกษาและด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารการจัดการด้านการบริหาร หลักสูตรและงานวิชาการด้านบุคลากรและการบริหารงานบุคลากรและด้านคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายควบคู่กับการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร ภายใต้การจัดบรรยากาศห้องเรียนให้มีชีวิตชีวาควบคู่กับระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่เข้มแข็งสม่ำเสมอเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกันสถานศึกษาต้องหมั่นตรวจสอบการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ หากพบข้อบกพร่องต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานในทันที ตลอดจนต้องจัดทำฐานข้อมูลผลการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันเพื่อนำมาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงส่งอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ สุมล ชุมทอง (2558 : 217 - 219) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เพื่อเป็นสถานศึกษาในการขอรับรางวัลพระราชทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระดับกลุ่มจังหวัดที่ 3 พบว่า 1) การกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อ

เป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริหารสถานศึกษาสู่สถานศึกษา รางวัลพระราชทานของผู้บริหารโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เพื่อเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน องค์ประกอบของรูปแบบที่เหมาะสม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความนำ ส่วนที่ 2 แนวคิดหลักการ ส่วนที่ 3 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 4 องค์ประกอบของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อวางรากฐานการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่บูรณาการทั้งสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม สถานศึกษามีระบบซ่อมเสริมที่ทันท่วงทีสำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทันกลุ่มเพื่อน ควบคู่ไปกับการประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ ความสำคัญกับการสื่อสารและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาตัวเด็ก โดยมีกลไกสำคัญคือการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระหว่างกลุ่มเพื่อนครูเป็นประจำทุกสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับปริญญ์ การสมธร (2565: 134-139) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบไปด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน และหลักการสนองความต้องการของผู้เรียน

ด้านที่ 5 ความดีเด่นของสถานศึกษา คือ การขับเคลื่อนสถานศึกษาเริ่มจากการระดมสมองระหว่างผู้บริหารและคณะครูเพื่อกำหนดทิศทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดพลังในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับประโยชน์รอบด้านและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะตัว สถานศึกษาต้องมุ่งสร้างผลงานจนมีรางวัลเป็นที่ประจักษ์ชัดและมีระบบข้อมูลยืนยันความสำเร็จผ่านการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาระบบการสื่อสารที่หลากหลายและทันสมัยเพื่อให้สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งและการนำข้อมูลมาพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อความก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ Sakthivel (2005: 112-125) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ TQM เพื่อความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ และ

การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการดำเนินการตาม รูปแบบ TQM กับความพึงพอใจ ในผลการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ TQM ใน 5 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การมุ่งเน้นนักเรียน และความพึงพอใจในคุณภาพของผู้เรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการศึกษากระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียน พระราชทาน กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ผู้บริหาร สามารถนำผลการวิจัยและข้อค้นพบในวิจัยไปบริหารสถานศึกษาเพื่อเตรียมสำหรับการเข้ารับ ประเมินโรงเรียนพระราชทาน ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งถัดไป ควรดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือคู่มือการบริหารจัดการ โดยนำข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ เป็นฐานในการสร้างโมเดลการบริหารที่ทันสมัยและหลากหลายมิติ อันจะนำไปสู่แนวทางการ บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชนิกานต์ เขียรสุตร. (2551). PDCA. กรุงเทพฯ: อินโนกราฟฟิกส์.
- ธัญลักษณ์ ไกรสยาม. (2558). มาตรฐานโรงเรียนรางวัลพระราชทานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 7(1), 22-30.

- ปริญานุษ การสมธ, วิสูตร วิจิตรพัชรภรณ์, และ กานดา สกุลธนศักดิ์ มัวร์. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 9(1), 129–140.
- พศวัต สาระอวาส. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ปริญาการศึกษาดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 14.
- วีรวิญญ์ เลิศไทยตระกูล. (2557). *วงจรคุณภาพ PDCA*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประชาชน.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประชาชน.
- สมาพร ลีภัยรัตน์. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประชาชน.
- สมศรี พิมพ์พิพัฒน์. (2559). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎิบัณทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ สันธะระเวชญ์. (2559). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมุล ชุมทอง. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อเป็นสถานศึกษาในการขอรับรางวัลพระราชทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับกลุ่มจังหวัดที่ 3. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว.*, 9(2), 207-219.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2555). *การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความสำเร็จของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). *คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกณฑ์การประเมินใหม่โครงการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาพระราชทานเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน A.BET.OBEC*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกณฑ์การประเมินใหม่โครงการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาพระราชทานเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน A.BET.OBEC*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการประเมินนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Clack. (2008). *Modernization: In Myron Wiener*. New York: Basic Book.

Sakthivel. (2005). *Dictionary of qualitative inquiry*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.